

Zgodnie z art. 42a ustawy o samorządzie powiatowym, od przyszłej kadencji grupa mieszkańców powiatu, posiadających czynne prawa wyborcze do organu stanowiącego, będzie mogła wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.

Grupa będzie musiała liczyć:

1. w powiecie do 100 000 mieszkańców - co najmniej 300 osób;
2. w powiecie powyżej 100 000 mieszkańców - co najmniej 500 osób.

Projekt uchwały zgłoszony w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej będzie musiał stać się przedmiotem obrad rady powiatu na najbliższej sesji po złożeniu projektu, jednak nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia jego złożenia. Należy przyjąć, że wskazane terminy będą miały charakter instrukcyjny tj. naruszenie ich przed radę nie będzie pociągało za sobą konsekwencji w postaci niemożności rozpatrzenia obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej.

Ustawa nie określa czego mogą dotyczyć projekty obywatelskie, co sugerowałoby, że żadnych ograniczeń w tym zakresie nie ma. W mojej ocenie takie ograniczenie występuje, w sytuacji w której przepisy szczególne wskazują podmiot uprawniony do wniesienia projektu uchwały. Przykładem takiego przepisu jest art. 238 ustawy o finansach publicznych, który przyznaje wyłącznie organowi wykonawczemu prawo przedłożenia projektu uchwały budżetowej.

Komitet inicjatywy uchwałodawczej ma prawo wskazywać osoby uprawnione do reprezentowania komitetu podczas prac rady.

Rada powiatu będzie miała obowiązek określić w drodze uchwały: szczegółowe zasady wnoszenia inicjatyw obywatelskich, zasady tworzenia komitetów inicjatyw uchwałodawczych, zasady promocji obywatelskich inicjatyw uchwałodawczych, formalne wymogi, jakim muszą odpowiadać składane projekty, z zastrzeżeniem przepisów ustawy. Chociaż nie wynika to wprost z przepisu należy przyjąć, że uchwała będzie miała charakter aktu prawa miejscowego (uchwała będzie zawierać normy prawne o charakterze abstrakcyjnym i generalnym).

Ponieważ część samorządów w statutach ma uregulowane zasady wnoszenia projektów uchwał przez mieszkańców w tym zakresie przepisy statutów będą musiały zostać zmienione. Ponieważ statut nie powinien powielać przepisów ustawowych a zgodnie z nowelizacją, zasady wnoszenia projektów obywatelskich ma regulować odrębna uchwała, w zasadzie istniejące w statutach normy prawne dotyczące obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej powinny zostać wykreślone.